

Metodika osvedčovania vybraných skutočností dôležitých v právnych vzťahoch Slovenskou obchodnou komorou a jej regionálnymi komorami

SOPK v rámci poskytovania colných a certifikačných služieb pre slovenských podnikateľov vydáva aj osvedčenia o dôležitých skutočnostiach na uzatvorenie a plnenie kúpnych zmlúv a iných záväzkových vzťahov so zahraničnými obchodnými partnermi (*napr. potvrdenie že spoločnosť je zapísaná v obchodnom registri, že sa nenachádza v konkurze ani v likvidácii, resp. že spoločnosť dlhodobo dosahuje určitý obrat, resp. zisk a pod.*), alebo že nastali udalosti „vyššej moci – vis major“, ktoré jej bránia v plnení zmluvných záväzkov.

OPK vykonáva osvedčovanie o skutočnostiach dôležitých v právnych vzťahoch, ktoré vznikajú v medzinárodnom obchode podľa § 5 písm. g.) zákona Slovenskej národnej rady z 3. decembra 1991 č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách, v znení neskorších zmien a dodatkov (ďalej zákon) vo forme listiny vystavenej SOPK resp. jej RK SOPK na celom území SR, ktoré podpisuje oprávnený pracovník SOPK/ RK SOPK v zmysle platných pravidiel SOPK pre osvedčovanie a opečiatkuje certifikačnou pečiatkou SOPK (okružla). Takéto osvedčenie má povahu verejnej listiny.

Osvedčenia o skutočnostiach dôležitých v právnych vzťahoch, ktoré vznikajú v medzinárodnom obchode, vydávané SOPK sú najmä tieto:

1. **Potvrdenie o právnych skutočnostiach o podnikateľskom subjekte, jeho predmete činnosti, o oprávneniach a postavení na trhu v SR** (napr., že spoločnosť je zapísaná v obchodnom registri, kto je oprávnený konať za spoločnosť, aký je predmet jej činnosti, že spoločnosť je oprávnená vyvážať určené výrobky (regulovaná sféra), že spoločnosť dlhodobo dosahuje určitý obrat, zisk a pod).
2. **Osvedčenie o zásahu vyššej moci (*vis major*)**, v prípade vzniku mimoriadnych nepredvídateľných udalostí alebo okolností, ktoré majú za dôsledok nemožnosť plnenia alebo neuskutočiteľnosť splnenia zmluvných záväzkov v medzinárodnom obchode.

Zásady SOPK pre vydávanie

OSVEDČENIA O UDALOSTI „VYŠŠEJ MOCI (VIS MAJOR)“

Osvedčenie o vzniku udalostí alebo okolností „vyššej moci“ (*d'alej len Osvedčenie vis major / Certificate of force majeure*) a ich dôsledkoch na nemožnosť plniť zmluvné záväzky vydáva SOPK pre slovenských podnikateľov, ktorým hrozia sankcie zo strany ich zmluvného partnera.

Ide o také mimoriadne náhodné okolnosti a udalosti (*vis major*), ktorých vznik zmluvné strany nemôžu ovplyvniť, sú mimo ich dosahu a kontroly. Klasifikácia udalostí alebo okolností ako „vis major“ vychádza z príslušnej doložky o vyššej moci v obchodných kontraktach, ktorými sú podnikateľské subjekty viazané.

V slovenskom právnom poriadku nie je legálna definícia vyššej moci a obsah tohto právneho inštitútu je rôzny aj v jednotlivých zahraničných právnych poriadkoch. Vymedzenie vyššej moci v obchodných kontraktach má preto určujúci význam pre stanovenie, či mimoriadna udalosť je alebo nie je udalosťou „vis major¹ / force majeure“.²

Nakoľko neexistuje jednotná zákonná definícia udalostí vyššej moci (*vis major*), pre zmluvné strany je rozhodujúce znenie doložky o vyššej moci v predmetnej zmluve (kontrakte), aké udalosti sú klasifikované pod tento inštitút a akým spôsobom majú zmluvné strany vysporiadať svoje práva a povinnosti, resp. zodpovednosť (zbavenie sa zodpovednosti) z dôsledkov udalosti vyššej moci a jej účinkov na plnenie záväzkov plynúcich z riadne uzavretých a platných obchodných zmlúv v medzinárodnom obchode.

Prvou povinnosťou zmluvných strán je oznámenie (notifikácia) o vzniku udalosti vis major a jej dôsledkoch na neplnenie predmetnej obchodnej zmluvy druhej zmluvnej strane (bez omeškania). Takéto oznámenie (notifikácia vzniku udalosti „vis major“) nevyžaduje osvedčenie SOPK.

Osvedčenie o vis major potvrdené SOPK sa vydáva následne, spravidla, keď už je známe, aké sú následky mimoriadnej udalosti a je predvídateľné, kedy bude obnovené plnenie zmluvy (kontraktu).

Z obchodných zvyklostí platných v medzinárodnom obchode vyplýva, že ako vyššia moc býva spravidla označovaná: **objektívne nepredvídateľná a objektívne neodvratiteľná náhodná udalosť**, ktorá je mimo kontroly jednej zo strán, ktorá uzavrela zmluvu a ktorá môže, podľa zmluvných podmienok, zbaviť uvedenú stranu zodpovednosti za zlyhanie pri realizácii predmetnej zmluvy.

¹ **Vis major** (lat. – „vyššia moc“ - prírodná katastrofa, extrémne počasie, požiar, vojna a vojnové operácie, národnostné nepokoje, štrajky, embargo, zákaz vývozu a dovozu, alebo akékoľvek iné okolnosti, ktoré sú úplne mimo kontroly ktorejkoľvek zo strán, ale ktorých dôsledkom je, že daná strana nemôže splniť záväzky voči druhej strane podľa obchodnej zmluvy.

² **Force Majeure** (French for "superior force") - an extraordinary event or circumstance beyond the control of the parties, such as a war, strike, riot, crime, or act of God (e.g., flooding, earthquake, volcano), prevents one or both parties from fulfilling their obligations under the contract..

SOPK, ako osvedčujúca organizácia, nehodnotí žiadateľom predložené dôkazy o mimoriadnej udalosti, **či je to udalosť typu „vis major“, ale len osvedčuje, že takáto mimoriadna udalosť nastala** (čas a miesto) a že žiadateľ preukázal príčinnú súvislosť medzi vznikom takejto udalosti a nemožnosťou, resp. neuskutočiteľnosťou zabezpečiť plnenie predmetnej zmluvy.

Preto je potrebné k žiadosti priložiť potvrdenie o vzniku danej udalosti od kompetentného orgánu štátnej alebo verejnej správy (v slovenskom jazyku) a podporné dôkazy (vyhlásenie žiadateľa) preukazujúce účinky a následky danej udalosti na plnenie predmetnej zmluvy.

POSTUP RK SOPK PRI VYBAVOVANÍ ŽIADOSTÍ O VYDANIE OSVEDČENIA O VIS MAJOR

OSVEDČENIE O VIS MAJOR / CERTIFICATE OF FORCE MAJEURE sa zásadne objednáva vopred na základe vyplneného a podpísaného tlačiva ŽIADOSTI o osvedčenie danej skutočnosti (tlačivo osvedčenia je v prílohe).

Každá takáto žiadosť musí byť doložená **vyhlásením žiadateľa s opisom danej mimoriadnej udalosti alebo okolností** a ich dôsledkov na hospodársku činnosť žiadateľa, zmluvnú stranu, ktorá sa domáha nemožnosti plnenia zmluvy z titulu existencie vyššej moci.

K žiadosti o osvedčenie udalosti vis major je ďalej potrebné priložiť **potvrdenie kompetentného orgánu štátnej alebo verejnej správy** (napr. Cestná správa, meteorologická služba, polícia, civilná obrana, regulačný orgán pre distribúciu energií a pod.) **o vzniku a trvaní tejto živelnej alebo inej mimoriadnej udalosti**. *Napr. pri rozhodnutí regulačného orgánu je potrebné preukázať, že zastavenie/ obmedzenie dodávok energie (plynu) sa týka žiadateľa.*

Osvedčenie je verejná listina, ktorá platí len v origináli, resp. jeho rovnopisoch (ktoré sú zhodné s originálom). Akékoľvek **kópie Osvedčenia** (ani overené notárom) nemajú platnosť originálu a sú podľa medzinárodnej právnej praxe, resp. obchodných zvyklostí neplatným dokumentom (t.j. nezmyslom).

Počet rovnopisov nie je zo strany SOPK upravený a Cenník SOPK neuvádza cenu za vydanie rovnopisov, len cenu za osvedčenie udalosti vis major.

*Bratislava, 16.01.2009
Vypracoval: Ing. J. KNOPP, CSc.*

*Bratislava, 19.01.2009
Schválil : Ing. Jozef Rajtar, riaditeľ ÚMS SOPK*

Prílohy :

- **tlačivo žiadosti o vystavenie osvedčenia o vis major**
- **vzor osvedčenia o vis major**
- **vzor vyplneného osvedčenia o vis major - prerušenie dodávok plynu v jan. 2009**